

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

4. října 2007*

Ve věci C-457/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Landgericht Wiesbaden (Německo) ze dne 23. listopadu 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 27. prosince 2005, v řízení

Schutzverband der Spirituosen-Industrie eV

proti

Diageo Deutschland GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, E. Juhász, R. Silva de Lapuerta (zpravodaj), J. Malenovský a T. von Danwitz, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: J. Mazák,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. března 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Schutzverband der Spirituosen-Industrie eV C. Eggersem a H.-G. Kamanem, Rechtsanwälte,
- za Diageo Deutschland GmbH V. Bansch, Rechtsanwältin,
- za belgickou vládu A. Hubert, jako zmocněnkyní,
- za řeckou vládu M. Apessosem, I. Bakopoulosem a S. Spyropoulosem, jakož i N. Dafniou, jako zmocněnci,
- za francouzskou vládu R. Loosli-Surrans, jako zmocněnkyní,
- za Radu Evropské unie C. Giorgi Fort a G. Curmi, jakož i J.-P. Hixem, jako zmocněnci,

— za Komisi Evropských společenství D. Lawunmi a B. Schimou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. června 2007,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu poslední věty čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce směrnice Rady ze dne 19. prosince 1974 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se zhotovení některých kapalných výrobků v hotovém balení podle objemu (Úř. věst. L 42, s 1; Zvl. vyd. 13/02, s. 156), pozměněné Aktem o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33, dále jen „směrnice 75/106“), ve spojení s odstavcem 3 písm. d) uvedeného článku a přílohou III bodem 4 této směrnice.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Schutzverband der Spirituosens-Industrie eV (dále jen „Schutzverband“) a Diageo Deutschland GmbH (dále jen „Diageo“) týkajícího se uvádění na trh v Německu nápoje nazvaného „Baileys“ v hotovém balení o jmenovitém objemu 0,071 litru.

Právní rámec

- 3 První, čtvrtý a šestý bod odůvodnění směrnice 75/106 uvádějí:

„vzhledem k tomu, že ve většině členských států jsou podmínky pro uvádění kapalin v hotovém balení na trh předmětem závazných předpisů, které se v jednotlivých členských státech liší, a tím omezují obchod s takovými hotovými baleními; že tyto předpisy proto musí být sblíženy;

[...]

vzhledem k tomu, že je nutné co nejvíce snížit počet objemů obsahu hotového balení, které jsou příliš blízké jiným objemům téhož výrobku, a které proto mohou snadno spotřebitele uvést v omyl; že však s uvážením velmi vysokých zásob hotových balení ve Společenství je možné toto snížení provést pouze postupně;

[...]

vzhledem k tomu, že příliš rychlá změna prostředků pro určování množství, které jsou stanoveny vnitrostátními právními předpisy, a organizování nových systémů kontroly, jakož i přijetí nového systému měření, by pro některé členské státy mohlo představovat potíže; že by proto mělo být těmto členským státům poskytnuto přechodné období, jež by však nemělo dále bránit obchodování s těmito výrobky ve Společenství a provádění této směrnice v ostatních členských státech by tím nemělo být dotčeno“.

4 Článek 5 uvedené směrnice zní následovně:

„1. Členské státy nesmějí odmítnout, zakázat nebo omezit uvádění na trh hotových balení, která splňují požadavky této směrnice, z důvodů týkajících se stanovení jejich objemů, metod jejich kontroly nebo hodnot jejich jmenovitých objemů, pokud jsou tyto objemy uvedeny v příloze III sloupci I.

[...]

3. b) Hotová balení, která obsahují výrobky uvedené v příloze III bodě 1 písm. a) a b), smějí být uvedena na trh po 31. prosinci 1988, pouze pokud mají jmenovité objemy uvedené ve sloupci I zmíněné přílohy.

Balení, která obsahují výrobky uvedené v příloze III bodě 2 písm. a), smějí být uvedena na trh po 31. prosinci 1990, pouze pokud mají jmenovité objemy uvedené ve sloupci I zmíněné přílohy. Hotová balení uvedená v příloze III bodě 4 smějí být uvedena na trh po 31. prosinci 1991, pouze pokud mají jmenovité objemy uvedené ve zmíněném sloupci I.

c) [...]

- d) Aniž je dotčeno písmeno b), směji být výrobky uvedené v příloze III bodě 4, které mají objem 0,071 litru, uváděny na trh v Irsku a ve Velké Británii.

[...]"

- 5 Příloha III sloupec I směrnice 75/106, který definuje trvale povolené jmenovité objemy, stanoví pro výrobky uvedené v bodě 4 této přílohy následující jmenovité objemy: 0,02 l – 0,03 l – 0,04 l – 0,05 l – 0,10 l – 0,20 l – 0,35 l – 0,50 l – 0,70 l – 1 l – 1,125 l – 1,5 l – 2 l – 2,5 l – 3 l – 4,5 l – 5 l – 10 l.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 6 Schutzverband je sdružení, jehož cílem je dbát na dodržování a používání právní úpravy platné v odvětví lihovin v Německu.
- 7 Diageo je německá dceřiná společnost výrobce nápojů Diageo North America Inc. V Německu uvádí na trh mimo jiné pivo, whisky, gin a vodku různých značek.

- 8 Od října 2004 uvádí Diageo v Německu na trh nápoj „Baileys“ ve formě hotového balení o jmenovitém objemu 0,071 litru nazvaný „Baileys Minis“, které je vyráběno a plněno do lahví v Irsku.
- 9 Spor účastníků řízení v původním řízení je založen na tom, zda je uvádění tohoto hotového balení na trh v Německu dovoleno.
- 10 Za tohoto stavu se Landgericht Wiesbaden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 5 odst. 3 písm. b) druhý pododstavec *in fine* ve spojení s čl. 5 odst. 3 písm. d) a přílohou III bodem 4 směrnice Rady 75/106/EHS [...], vykládán tak, že výrobky v balení o objemu 0,071 litru, které jsou legálně vyráběny nebo uváděny na trh v Irsku nebo ve Spojeném království, lze uvádět na trh i ve všech ostatních členských státech Evropských společenství?
- 2) V případě, že odpověď na první otázku bude záporná, je čl. 5 odst. 3 písm. b) druhý pododstavec *in fine* ve spojení s čl. 5 odst. 3 písm. d) a přílohou III bodem 4 směrnice 75/106/EHS v souladu se zásadou volného pohybu zboží uvedenou v člancích 28 ES a 30 ES?“

K předběžným otázkám

- 11 Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba posoudit dohromady, je, zda poslední věta čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce ve spojení s odstavcem 3 písm. d) téhož článku a přílohou III bodem 4 této směrnice musí být ve světle zásady volného pohybu zboží uvedené v článku 28 ES vykládána tak, že umožňuje, aby hotová balení o jmenovitém objemu 0,071 litru, která obsahují jeden z výrobků uvedených v uvedeném bodě 4 a která jsou legálně vyráběna a uváděna na trh v Irsku nebo ve Spojeném království, byla rovněž uváděna na trh v ostatních členských státech.
- 12 Článek 5 odst. 1 směrnice 75/106 zakazuje členským státům, aby ohledně hotových balení, která splňují požadavky této směrnice, přijaly opatření omezující jejich uvádění na trh z důvodů týkajících se jejich objemů nebo stanovení těchto objemů (rozsudek ze dne 12. října 2000, Ruwet, C-3/99, Recueil, s. I-8749, bod 42).
- 13 Poslední věta odstavce 3 písm. b) druhého pododstavce uvedeného článku zakazuje, aby byla po 31. prosinci 1991 uváděna na trh hotová balení uvedená v příloze III bodě 4 směrnice 75/106, která mají jiné jmenovité objemy, než jaké jsou uvedeny ve sloupci I této přílohy.
- 14 Odstavec 3 písm. d) téhož článku stanoví výjimku z tohoto zákazu uvádění na trh.

- 15 Srovnávací jazykový přezkum různých jazykových verzí posledně uvedeného ustanovení nicméně neposkytuje jasné údaje o přesném dosahu výjimky stanovené v tomto ustanovení.
- 16 Z přezkumu některých jazykových verzí čl. 5 odst. 3 písm. d) směrnice 75/106 totiž vyplývá, že výrobky uvedené v příloze III bodě 4 této směrnice, které mají objem 0,071 litru v Irsku a ve Velké Británii, mohou být uváděny na trh, zatímco podle jiných jazykových verzí téhož ustanovení mohou být uvedené výrobky, které mají objem 0,071 litru, uváděny na trh v Irsku a ve Velké Británii.
- 17 Podle ustálené judikatury vylučuje nutnost jednotného použití, a tedy i výkladu ustanovení práva Společenství, aby byl text ustanovení v případě pochybností nahlížen samostatně v jedné z jeho verzí, a naopak vyžaduje, aby byl vykládán a používán ve světle verzí v jiných úředních jazycích (rozsudky ze dne 12. listopadu 1969, Stauder, 29/69, Recueil, s. 419, bod 3; ze dne 7. července 1988, Moksel Import und Export, 55/87, Recueil, s. 3845, bod 15; ze dne 2. dubna 1998, EMU Tabac a další, C-296/95, Recueil, s. I-1605, bod 36, a ze dne 19. dubna 2007, Profisa, C-63/06, Sb. rozh. s. I-3239, bod 13).
- 18 V případě rozdílů mezi různými jazykovými verzemi textu Společenství musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž část tvoří (rozsudky ze dne 27. října 1977, Bouchereau, 30/77, Recueil, s. 1999, bod 14; ze dne 7. prosince 2000, Itálie v. Komise, C-482/98, Recueil, s. I-10861, bod 49; ze dne 1. dubna 2004, Borgmann, C-1/02, Recueil, s. I-3219, bod 25, a výše uvedený Profisa, bod 14).

- 19 V tomto ohledu je třeba připomenout, že směrnice 75/106 byla přijata na základě článku 100 Smlouvy o EHS (později článek 100 Smlouvy o ES, nyní článek 94 ES) za účelem sblížení právních a správních předpisů členských států, které mají přímý dopad na vytvoření a fungování společného trhu (výše uvedený rozsudek Ruwet, bod 40).
- 20 Z prvního bodu odůvodnění uvedené směrnice vyplývá, že má za cíl bránit překážkám volného pohybu některých hotových balení potravinových kapalných výrobků vyplývajících z toho, že ve většině členských států existují závazné předpisy, které se však v jednotlivých členských státech liší (viz výše uvedený rozsudek Ruwet, bod 41).
- 21 Mimoto je namístě uvést, že směrnice Rady 88/316/EHS ze dne 7. června 1988, kterou se mění směrnice 75/106 (Úř. věst. L 143, s. 26, Zvl. vyd. 13/09, s. 217), jíž byla do směrnice 75/106 vložena ustanovení dotčená ve sporu v původním řízení, je založena na článku 100a Smlouvy o EHS (později článek 100a Smlouvy o ES, nyní po změně článek 95 ES), a že je tedy určena k tomu, aby zlepšila podmínky vytvoření a fungování vnitřního trhu (rozsudek ze dne 5. října 2000, Německo v. Parlament a Rada, C-376/98, Recueil, s. I-8419, bod 83).
- 22 Je rovněž třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se předpis sekundárního práva Společenství musí vykládat v co největším možném rozsahu tak, aby byl v souladu s ustanoveními Smlouvy o ES a obecnými zásadami práva Společenství (rozsudky ze dne 13. prosince 1983, Komise v. Rada, 218/82, Recueil, s. 4063, bod 15; ze dne 25. listopadu 1986, Klensch a další, 201/85 a 202/85, Recueil, s. 3477, bod 21; ze dne 21. března 1991, Rauh, C-314/89, Recueil, s. I-1647, bod 17; ze dne 27. ledna 1994, Herbrink, C-98/91, Recueil, s. I-223, bod 9, a výše uvedený Borgmann, bod 30).

- 23 V této souvislosti, co se týče směrnice 75/106, Soudní dvůr již rozhodl, že v zásadě musí být článek 28 vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát zakázal uvádění na trh hotového balení, jehož jmenovitý objem není obsažen ve škále Společenství a které je legálně vyráběno a uváděno na trh v jiném členském státě (viz výše uvedený rozsudek Ruwet, bod 57).
- 24 Není přitom možné pochybovat o tom, že podle čl. 5 odst. 3 písm. d) směrnice 75/106 je uvádění na trh hotových balení obsahujících výrobky uvedené v příloze III bodě 4 této směrnice, které mají objem 0,071 litru, přinejmenším v Irsku a ve Spojeném království v souladu s uvedenou směrnicí.
- 25 V důsledku toho, jelikož jsou uvedená hotová balení legálně vyráběna a uváděna na trh nejméně v těchto dvou členských státech, brání článek 28 ES tomu, aby jejich uvádění na trh bylo v ostatních členských státech zakázáno, ledaže by se takový zákaz ukázal jako odůvodněný kategorickým požadavkem, byl by použitelný bez rozdílu na vnitrostátní výrobky a na dovážené výrobky, byl by nezbytný k dosažení dotčeného požadavku a přiměřený sledovanému cíli a tento cíl by nemohl být dosažen opatřeními, která by obchod uvnitř Společenství omezovala méně (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Ruwet, body 50 a 57).
- 26 Schutzverband a belgická vláda uplatňují, že zákaz uvádění na trh stanovený v poslední větě čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce směrnice 75/106 je odůvodněn kategorickým požadavkem týkajícím se ochrany spotřebitele.

- 27 V tomto ohledu, jestliže je pravda, že tato směrnice podle svého čtvrtého bodu odůvodnění směřuje k zabránění riziku, že spotřebitel bude uveden v omyl příliš blízkými jmenovitými objemy, je možné považovat takové riziko za vyloučené, jestliže se vezme jako měřítko průměrný spotřebitel, běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný (rozsudek ze dne 13. ledna 2000, Estée Lauder, C-220/98, Recueil, s. I-117, bod 30, a výše uvedený rozsudek Ruwet, bod 53).
- 28 Článek 4 odst. 1 směrnice 75/106 totiž pro hotová balení, na něž se tato směrnice vztahuje, stanoví povinnost označit na etiketě čisté množství kapalného výrobku obsaženého v balení, vyjádřené v objemových jednotkách (litr, centilitr, mililitr, podle případu), což v myslí referenčního spotřebitele vyloučí záměnu mezi dvěma objemy a umožní uvedenému spotřebiteli zohlednit rozdíl konstatovaného objemu při srovnání cen téhož kapalného výrobku plněného do dvou různých balení (výše uvedený rozsudek Ruwet, bod 54).
- 29 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že sama směrnice 75/106 ve škále jmenovitých objemů, které stanoví v příloze III sloupci I, pro výrobky uvedené v bodě 4 této přílohy, připouští koexistenci jmenovitých objemů (0,02 litru, 0,03 litru, 0,04 litru a 0,05 litru), které mezi sebou mají pouze velmi malý rozdíl 0,01 litru. Je tedy namístě usoudit, že takový jmenovitý objem, jako je 0,071 litru, který se nachází mezi jmenovitými objemy 0,05 litru a 0,10 litru obsaženými ve škále Společenství jmenovitých objemů povolených pro uvedené výrobky, má od každého z těchto dvou objemů odchylku vyšší než 0,01 litru, která stačí k vyloučení jakékoli záměny v myslí referenčního spotřebitele.
- 30 Nakonec je třeba zohlednit povinnost vyplývající ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli (Úř. věst. L 80, s. 27; Zvl. vyd. 02/02,

s. 71) označit u jakéhokoli jmenovitého objemu hotového balení prodejní jednotkovou cenu (výše uvedený rozsudek Ruwet, bod 56).

- 31 Z předcházejících úvah s ohledem na celkovou systematiku a účel směrnice 75/106, jakož i na zásadu volného pohybu zboží zaručenou článkem 28 ES vyplývá, že čl. 5 odst. 3 písm. d) této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že hotová balení o jmenovitém objemu 0,071 litru, která obsahují výrobky uvedené v příloze III bodě 4 téže směrnice a která jsou legálně vyráběna a uváděna na trh v Irsku a ve Spojeném království, mohou být rovněž uváděna na trh v ostatních členských státech.
- 32 Mimoto celková systematika a účel směrnice 75/106, jakož i zásada volného pohybu zboží, brání zakazu uvádět na trh výrobky uvedené v příloze III bodě 4 této směrnice v hotových baleních o jmenovitém objemu 0,071 litru z jiných členských států než z Irska a ze Spojeného království, vyplývajícimu z poslední věty čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce uvedené směrnice ve spojení s odstavcem 3 písm. d) téhož článku.
- 33 Jelikož totiž uvedená hotová balení mohou být podle těchto ustanovení uváděna na trh pouze z těchto dvou členských států, mohl by takový zákaz narušit obchod uvnitř Společenství, jelikož by mohl mít za následek, že jejich výroba a uvádění na trh by byly složitější a nákladnější pro výrobce usazené v ostatních členských státech, ba dokonce by je mohl i odradit od uvádění takových hotových balení na trh.

- 34 Aby mohl uvádět na trh dotčená hotová balení, je výrobce usazený v členském státě jiném než Irsko a Spojené království nucen vyvézt tato hotová balení do těchto dvou členských států nebo je tam vyrábět před tím, než je zpětně doveze do svého vlastního členského státu.
- 35 Tento zákaz uvádění na trh nemůže být odůvodněn, neboť je ve zjevném rozporu s jedním z cílů sledovaných samotnou směrnicí 75/106, totiž se zrušením překážek volného pohybu hotových balení obsahujících kapalné výrobky uvedené v příloze III této směrnice. Co se týče rizika, že spotřebitel bude uveden v omyl, to musí být vyloučeno z důvodů uvedených v bodech 27 až 30 tohoto rozsudku.
- 36 Pokud jde o možnost stanovenou v čl. 5 odst. 3 písm. d) směrnice 75/106 uvádět na trh hotová balení o jmenovitém objemu 0,071 litru pouze z Irska a ze Spojeného království, nemůže být odůvodněna cílem sledovaným tímto ustanovením.
- 37 V rozsahu, v němž je přiznána natrvalo, překračuje totiž taková možnost meze toho, co je nezbytné k dosažení uvedeného cíle, a sice jak vyplývá z šestého bodu odůvodnění směrnice 75/106, umožnit těmto dvěma členským státům přizpůsobit se potížím vzniklým rychlou změnou zásady určování množství, která je stanovena vnitrostátními právními předpisy, organizováním nových systémů kontroly, jakož i změnou systému měření.
- 38 Ostatně je namístě uvést, že podle téhož bodu odůvodnění je třeba k čelení těmto obtížím stanovit přechodné období, jež by však nemělo dále bránit obchodu uvnitř Společenství a ohrozit provádění směrnice 75/106.

39 Z toho vyplývá, že poslední věta čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce směrnice 75/106 ve spojení s odstavcem 3 písm. d) téhož článku je neplatná v rozsahu, v němž vylučuje jmenovitý objem 0,071 litru z harmonizované škály Společenství jmenovitých objemů uvedených v příloze III bodu 4 sloupci I této směrnice.

40 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že:

- článek 5 odst. 3 písm. d) směrnice 75/106 musí být vykládán v tom smyslu, že hotová balení o jmenovitém objemu 0,071 litru, která obsahují výrobky uvedené v příloze III bodě 4 této směrnice a která jsou legálně vyráběna a uváděna na trh v Irsku a ve Spojeném království, mohou být rovněž uváděna na trh v ostatních členských státech a že

- poslední věta čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce směrnice 75/106 ve spojení s odstavcem 3 písm. d) téhož článku je neplatná v rozsahu, v němž vylučuje jmenovitý objem 0,071 litru z harmonizované škály Společenství jmenovitých objemů uvedených v příloze III bodu 4 sloupci I této směrnice.

K nákladům řízení

41 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 5 odst. 3 písm. b) směrnice Rady 75/106/EHS ze dne 19. prosince 1974 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se zhotovení některých kapalných výrobků v hotovém balení podle objemu, pozměněné Aktem o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, musí být vykládán v tom smyslu, že hotová balení o jmenovitém objemu 0,071 litru, která obsahují výrobky uvedené v příloze III bodě 4 této směrnice a která jsou legálně vyráběna a uváděna na trh v Irsku a ve Spojeném království, mohou být rovněž uváděna na trh v ostatních členských státech.

Poslední věta čl. 5 odst. 3 písm. b) druhého pododstavce směrnice 75/106, pozměněné uvedeným aktem, ve spojení s odstavcem 3 písm. d) téhož článku je neplatná v rozsahu, v němž vylučuje jmenovitý objem 0,071 litru z harmonizované škály Společenství jmenovitých objemů uvedených v příloze III bodu 4 sloupci I této směrnice.

Podpisy.

